

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thronus Dei Maria Deipara

Spinelli, Pietro Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1696

Virginem Deiparam inter puras creaturas in divina prædestinatione præelectam, ac dignitate primam; primo etiam loco à S. Ioanne in hac visione recenseri, cap. 14

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46853)

VIRGINEM DEIPARAM INTER PURAS CREATURAS in diuina prædestinatione præelectam, ac dignitate primam; primò etiam loco à Sancto Ioanne in hac visione recenseri.

CAPVT XIV.

In visione Apoc. sedes ante omnia recensetur.

UM cœli regiam à Deo sibi patefactam perlustraret. S. Ioannes augustissimo sedis Dei aspectu, veluti illectus, in eam primùm oculos, animumque conuertit; eamque ante omnia

tanquam relatu dignissimam describit: *Et statim* *fuit, inquit, in spiritu. Et ecce sedes posita erat in caelo. Quod in Deiparam Virginem sanctissimam singulari quadam ratione conuenit. Illa enim inter puras creaturas principem obtinet locum, quæ non hominum modò, sed Angelorum etiam omnium princeps, ac Regina existit; & in diuina prædestinatione post Christum, saltem intentione, & Dei propòsita omnium fuit, vt propterea merito S. Ioannes, eam omnium primam conspexerit, atque in cœlestis cœnæ descriptione sub typo sedis omnium primam recensuerit.*

2 Quod autem in diuina electione Deipara secundùm Christum prima fuerit, atque adeò inter puras creaturas dignitate principatum teneat, id accuratius hoc capite ostendendum erit: eius porro rei tractatio ducenda videtur ex illo, quod Proverb. 8. de diuina Sapientia dicitur: *Dominus possedit me in initio viarum suarum antequam quisquam faceret, nondum erant abyssi, & ego iam concepta eram a iis omnibus colles ego paruriebar.* quod tamen Ecclesiastice dum in Missa Conceptionis Virginis id legit, veluti secundano sensu Virginis conceptionis accommodat: quod etiam faciunt plerique Auctores apud Camisium Li. de B. Virg. c. 11.

3 Videndam igitur in præsentia, quænam sint viæ Dei, quid etiam viarum Dei initium dicatur, quæ etiam ratione Deus Virginem in initio viarum suarum possederit, seu elegerit. Viæ igitur Dei, quibus progredi dicitur (vt omissam significationem illam, qua crebriò à David in Psalmis, præsertim in Psalm. 118. accipi solent pro Dei præceptis, quibus ad Deum accedimus) viæ inquam, Dei modi sunt, seu rationes, quibus Deus ad extra, vt Theologi lo-

quantur, procedit, & rebus creatis se communicat, seu in eis operatur; hac enim communicatione quodammodo exire videtur Deus, nò loci mutatione, sed noua effectus operatione, qua veluti de occulto prodit ad notitiã. Quare Augustinus serm. 59. de verbis Domini *Hoc est, inquit, exire Patrem familias, quod innotescere: quoniam qui in domo est, in abdito est, cum autem exire, videtur ab iis, qui foris sunt: Sed inuisibilia Dei Roman. 1. per ea, quæ facta sunt à creatura mundi intellecta conspiciuntur, per creaturas ergo innotescit, atq. adeò exire dicitur. Deº. ideo*

Psalm. 24. *Vniuersa via Domini misericordia, & veritas.* & Psalm. 144. *Iustus Dominus in omnibus viis suis; & statim exponendo quænam sint hæ viæ, subiicit: Et sanctus in omnibus operibus; quia in Dei operibus misericordiae, veritatis, & iustitiæ attributa præcipuè reuertunt. Quapropter Dionys. c. 9. de diuinis nominibus, explicans quid significet in diuinis scripturis Deum moueri, qui tamen est immobilis, Moueri, inquit, Deum pie existimare debemus non intuitu, aut commutatione, aut variatione; non mutatione loci, non motu recto; non conuersione, non eo qui ex utroq. constat, non motu mentis, non animi, non naturali, sed quod Deus in lucem profert, & conuertat omnia, omnibusq. prospicit modis omnibus. & præsens est omnibus, cum complexu omnium, qui vitari non potest, cum prouidentia sua progressionibus, cum actionibus. hæc Dionys. & Gregor. 1. 23. moral. c. 18. super illa verba Job 40. de Behemoth. *Ipse est principium viarum Dei.* Quod, inquit, vias Dei nisi eius actiones accipimus, de quibus per Prophetã dicit, *Isa. 55. Non enim sunt via mea sicut via vestra.* Sandè in hoc loco Pieu. 8. *Dominus possedit me in initio viarum suarum, vt vias has intelligamº esse creaturas, subiicit, Antequam quisquam faceret à principio, & de inde particulares creaturas recenset. Antequam, inquit, terra fieret, nondum erant abyssi, nec dum montes aquarum eruperant. &c.**

4 His positis, initium, seu principium viarum Dei pro diuersitate materiæ, de qua agitur

AUGUST.

Rom. 1.

Psalm. 24.

Psalm. 144.

Dionys.

Gregor.

Job. 40.

Isa. 55.

Prover. 8.

Initium

viarum Dei

quid sit

tur

B. Virgo post Christum dignitate prima omnium. Prover. 8.

Missale Roman.

Camisius.

Deo Dei quid sit. Psalm. 118.

tar, sumi debet: potest enim intelligi vel primum, ac præstantissimum opus in tota latitudine eorum, quæ Deus operatus est extra; vel primum in aliquo genere. Quocirca Iob 40. Behemoth, quem ad literam elephantem, vel draconem, maximum in locis humentibusdegentē per figuram autem Luciferum esse volunt, principium dicitur viarum Dei; animal enim illud inter reliqua bruta corporis vastitate, ac fortitudine principatum tenet: & similiter Lucifer juxta eos, qui cum Gregorio, & aliis, eum supremum fuisse Angelorum existimant, in sui creatione omnibus Angelis antecelluit; quare Gregorius loc. cit. *Principium, inquit, viarum Dei Behemoth (id est Lucifer) dicitur; quia nimirum cum cuncta creans ageret, hunc primum condidit, quem reliquis Angelis eminentiorem fecit.* ita Gregor. Eodem modo explicat Beda libro quæstionum q. 9. nisi malis cum Damasceno lib. 2. de fide c. 4. Supremum eum fuisse inferioris ordinis, quod non est hujus loci investigare: similiter Iacob. 1. Homo voluntariē verbo veritatis à Deo genitus cum ad gratiam justificantem admittitur, dicitur; *initium aliquod creatura eius,* quod nimirum dignitate alijs præstet: græcè enim habebetur ἀπαρχήν, quod significat initiationē, & primitias: primitiæ optimum quid sunt rerum, quarum sunt primitiæ.

Ex his in vestigandum est quid sibi velit illud Prouer. 8. *Dominus possedit me in initio viarum suarum:* sic enim hoc de sapientia increata filio Dei intelligamus, qui est primari⁹ tenus, sic duobus modis de filio Dei loqui possumus, primo modo vt Deus est. & tunc illud *(possedit)* significat Dei filium ab æterno in sinu Patris fuisse Ioan. 1. Et hoc in initio viarū suarum, id est ante omnes creaturas, per quem facta sunt omnia. & propterea subicitur: *Antequam quidquam faceret à principio ab æterno ordinata sum,* & c. Secundo modo dicta verba accipere possumus de filio Dei incarnato, id est de Christo vt homo est; vt fusc omnes Patres Græci & Latini exponunt, quos eruditè refert Suarez tom. 1. in 3. par. disp. 5. sect. 4. & tunc illis verbis significatur Christus, quatenus homo æterno Dei consilio præordinatus, vt caput, & finis omnium diuinorum operum sub ipso Deo; vt scilicet Angeli, & homines, & omnia propter Christum facta sint, quod egregiè probat Suarez, & ex his, quæ mox dicemus, perspicuum fiet.

Iob. 40.
Quomodo Behemoth seu Lucifer principium viarum Dei sit.

Beda Dmasc.

Iacob. 2.
Quomodo iustus sit in initio aliquid creatura Dei.

Prouerb. 8.
Quomodo intelligatur Dominus possedit me de filio Dei et vt Deus, & ut homo.

Ioan. 1.

Suarez.

6 Sed si verba hæc etiam Virgini per accommodationem aptare velimus, vt videtur face- re Ecclesia, quæ in Missa Conceptionis Epistolam ex hoc loco accepit, diligenter inquirendum nobis est, quomodo Christus quatenus homo est, sit initium viarum Dei, & quomodo in Christo Virginem possederit Deus, atque elegerit & quidem tribus modis plusquam genere diversis, vt animadvertit Cajetanus 3. par. quæst. 1. art. 1. Deus, qui est summum bonum, intelligi potest se creatis rebus communicare. Primus secundum ordinem naturalem in quo varii sunt eptium gradus, & ita libere creauit, & conseruat vniuersum; & naturas omnium entium. Alter secundum ordinem gratiæ supernaturalem, quo eleuat substantias intellectuales, & rationis participes in consortium diuinæ naturæ per gratiam quidem iustificantem inchoatiuè, consummatioe autem per gloriam, quæ Deum per essentiam clarè vident, eoque fruuntur. Tertius & supremus secundum vnionem hypostaticam, qua Deus naturæ creatæ communicat suam propriam personam secundum suam propriam substantiam, quam in se habet, sibi quæ & creatæ naturæ communem personam facit: est autem hic modus, quo summum bonum naturæ creatæ se communicare potest, summus, nec potest intelligi, vel excogitari maior communicatio, vt bene Cajetan. hic, & Suarez in comun. eiusd. art. Et ideo S. Tho. 3. part. q. 1. art. 1. ad probandam convenientiam incarnationis, affert hanc rationem, Quia scilicet natura Dei est essentia bonitatis: ad rationem verò boni pertinet, vt se alijs communicet, ex quo sic ratiocinatur: *Vnde, inquit S. Thom. ad rationem summi boni pertinet, quod summo modo se communicet, quod quidem maxime fit per hoc quod naturam creatam sic sibi coniungit, vt vna persona fiat ex tribus, verbo, anima, & carne sicut dicit Augustinus 13. de Trinit. hæc S. Thomas, in hoc autem loco Prouerb. 8. viarum Dei nomine non tantum opera redemptionis sed etiam simpliciter Dei opera ex Athanasio ser. 3. contra Arianos accipere debemus.*

7 Quare ex his rectè colligimus in tota entis latitudine, perfectione, ac dignitate, communicationem per vnionem hypostaticam esse præstantissimam, atque aded simpliciter esse initium viarum Dei. Præterea non tantum ratione vnionis hypostaticæ, qua natura creatæ personæ diuinæ vnita ad summam personæ

Quomodo accenditur Verbum Dei in possessione me. Missale Romanum Tribus modis Deus creaturæ communicat. Cajetan.

Primo in ordine natura. Secundo in ordine gratia. Tertio in ordine vnionis hypostaticæ.

Cajetan. Suarez. S. Thomas

Rom

Ep

Augustinus Prouerb. 8. Athanasius Vnionem hypostaticam summam perfectionem communicationis.

Concedunt.

*Christus
est causa
honorum*
personæ divinæ unitæ ad summam dignita-
tem euehitur, dicimus Christum etiam ut ho-
minem simpliciter, initium esse etiam Dei,
& omnium excellentissimum, sed etiam quia
per ipsum omnia bona reliquis communi-
cantur: & quia, ut diximus, omnium rerum
caput est, & finis in quo, & propter quem
Deus omnia condidit. De quo vide Ephes. 1. &
Coloss. 1. Quod licet longiore[m] exigeret tra-
ctationem, nos tamen ex sacra Theologia
quædam ponentes, id breuiter explicabimus,
& confirmabimus; reliqua in scholis fusius dis-
putanda relinquentes. Prædestinatio igitur
est maximum beneficium, quod creature
rationis participi à Deo confertur; est enim
ex S. Thoma 1. par. q. 23. præordinatio rationalis
creature in fallibiliter in finem beatitudinis,
quæ cum sit fruitio Dei, habet ex D. Thoma
1. par. q. 25. art. 6. ad 4. quandam dignitatem
infinitam ex bono infinito, quod est Deus: &
ex hac parte (ait S. Thom.) non posse fieri
aliquid melius beatitudine, sicut non potest
esse aliquid Deo melius.
8. Ac verò prædestinatio Christi, qua ad
Rom. 1. Prædestinatus est filius Dei in virtute:
id est, ut explicat S. Thomas 3. par. q. 24. art. 2.
qua humanæ nature per gratiam vnionis
collatum est, ut filio Dei in persona vniretur:
Prædestinatio (inquam) Christi, quo ad effe-
ctum, exemplar est nostre prædestinationis,
ut ibidem artic. 3. notat S. Thomas ex illo ad
Rom. 8. Quos præcisiuit, hos & prædestinauit
conformes fieri imaginis filij sui, ut sit ipse primo-
genitus in multis fratribus.
Præterea Christi prædestinatio ex art. 4.
est causa nostre prædestinationis, quoniam
ab æterno Deus prædestinauit nostram sa-
lutem per Christum complendam: ideo E-
phes. 1. Prædestinauit nos in adoptionem filiorum
per Christum in ipsum: id est propter ipsum,
fuit enim Christus causa meritoria non so-
lum nostre iustificationis, quod docet sa-
lum Concilium Tridentinum sess. 6. cap. 7.
sed etiam consummationis gloriæ, ut fuse
probat Suarius tomo 1. in 3. part. disput. 41.
sect. 1. inter alia ex illo Tit. 3. Ut iustificati gra-
tia ipsius, hæredes sint secundum spem vitæ æ-
ternæ: nec propterea in adultis respectu glo-
riæ excluduntur merita ipsorum, quæ tamen
ex gratia etiam ipsius proficiuntur: ideo
Conc. Tri. omnia petimus à Patre per Christum, qui
est caput Ecclesiæ, & ut ait sacrum Conci-

lium Tridentinum sessio. 6. capit. 16. iugiter
iustificatos virtutem influit, quæ virtus bona
eorum opera semper antecedit, comitatur,
& subsequitur, & sine qua nullo pacto Deo
grata, & meritoria esse possent. factus omni-
bus obtemperantibus sibi causa salutis æter-
næ.
9. Adhæc ex 3. part. quæst. 8. art. 1. & 4.
Christus est caput Ecclesiæ, quæ ex homini-
bus, & Angelis constat. & art. 5. vult S. Thom.
Ecclesiæ corpus constitui ex hominibus, qui
fuerunt à principio mundi, vsque ad finem:
quare etiam ipsius Adam in statu innocen-
tiæ Christus erat caput, præsertim quia A-
dam in eo statu ex S. Thoma 2. p. quæstio. 1.
art. 7. & 3. par. quæst. 1. art. 3. ad 5. cognouit
Christum, & explicitè credidit in eum. De
Angelis verò Albertus Magnus in 3. distin.
13. quæst. 0. 2. Christum vult esse caput An-
gelorum quo ad influxum gratiæ, & gloriæ.
& Augustinus in Psalm. 36. conc. 3. sub initio:
Omnes, inquit, qui ab initio sæculi fuerunt iusti,
caput Christum habent: & in eius fide & ipsi sa-
nati sunt, in cuius & nos: ut esset & ipse totius
caput Ciuitatis Ierusalem omnibus connumeratis
fidelibus ab initio vsque in finem: a iustis
etiam legionibus, & exercitibus Angelorum, ut
fiat illa vna Ciuitas sub vno Rege. Ita Augu-
stinus. Quibus verbis indicat etiam Ange-
lis, sicut & nobis collatam gratiam, & glo-
riam per Christum caput illorum. Sanè
Bernardus sermone vigesimo secundo in
Cantic. quærens An Angeli fuerint redem-
pti. Qui erexit, inquit, hominem lapsum, dedit
stanti Angelo ne laboretur fuit enim Christus v-
trique redemptio saluans illam, seruans istum.
An autem in rigore Angeli propter hoc di-
ci possint redempti, non est huius loci, satis
tamen est ex Bernardo gratiam, qua Angeli
non ceciderunt, fuisse per Christi merita.
Et S. Thomas in Ioan. 2. omnem gratiam om-
nium hominum, & omnium Angelorum à
Christo pendere vult: Plenitudo, inquit,
gratiæ, quæ est in Christo, causa est omnium gra-
tiarum, quæ sunt in omnibus intellectualibus crea-
turis. & illud: De plenitudine eius omnes accipi-
mus (ait) denotare efficaciam gratiæ in om-
nibus hominibus, & omnibus Angelis. ita
etiam Hieronymus super epistolam ad Ephes.
cap. 1. & 4.
10. Ex his etiam inferitur, prædestinatio
nem Christi intelligi in priori rationis ante
Christi præui-

*Christus
est caput
Ecclesiæ,
& per se
ipsum col-
lata est
gratia ho-
minibus,
& Angelis
S. Thom.
Albert.*

Augustin.

Bernard.

*S. Thom.
Ioan. 2.*

*Ioan. 2.
Hieron.*

*Prædesti-
nem Christi
præui-*

ante præu-
sum origi-
nale pec-
catum.

præuifum originale peccatum; tum quia Angelorum prædeftinatio, & peccatum intelligitur ante præuifum originale peccatum, cum peccatum diaboli tenantis Adam fuerit occasio ruinæ illius: cum ergo Angeli habuerint gratiam dependenter à meritis Christi, præintelligitur Christus eorum prædeftinationi: Tum etiam quia prædeftinatio videtur prior reprobatione; quod licet non habeatur expreffè in S. Thoma; tamen in hoc inclinare videtur 1. part. quæft. 23. artic. 5. & 6. & quæft. 6 de veritate art. 2. ad 9. ubi quærens cur Deus eligat hunc, & illum reprobet; respondet, Deum ex fua bonitate eligere electos, & propter peccatum reprobare; led diuina bonitas est prior fecundum rationem; fi ergo prædeftinatio est prior fecundum rationem reprobatione, ergo & præuifione peccati originalis, propter quod reprobantur paruuli decedentes fiue baptifmo, ergo & prædeftinatio Christi cum fit caufa noftre prædeftinationis, præintelligitur præuifioni peccati originalis.

Christus
Adam non
peccante
fuiſſet in-
carnatus.
S. Thom.
Alenſis.
Albertus.
Scotus.
S. Thom.

11. Ex hoc quoque infero etiam fi Adam non peccaffet; futurum fuiſſe, vt Christus in carnaretur quod licet à S. Tho. negetur; probabilius tamen illud exiſtimo cum Alenſi 3. part. quæft. 2. membr. 13. Albert. in 3. diſt. 10. arti. 4. Scot. in 3. diſtinct. 7. & 19. & aliis Et ratio eſt, quia potiffima Incarnationis congruentia, quam assignat S. Thomas 3. part. quæft. 1. art. 1. Quia, inquit, ad rationem ſummi boni pertinet, quod ſummo modo ſe communiſet, quod quidem maxime fit uniendo ſibi naturam creatam, ita S. Thomas. Hæc, inquam congruentia, ſed ratio vim habet etiam Adamo non peccante. Præterea Adam eo noui Incarnationem, dixit enim; Propter hoc relinquet homo patrem, & matrem, & adheret uxori ſua, & hoc, dicit Apoſtolus ad Ephel. 5. Sacramentum magnum eſſe in Chriſto, & Eccleſia vnde in ſent. S. Thomas 3. part. q. 1. art. 3. ad 3. & 2. p. quæft. 2. artic. 4. Adam in ſtatu innocentie non ignoraffe hoc Sacramentum, & habuiſſe fidem explicitam in Chriſtum, ſecundum quod ordinabatur in conſummationem gloriæ; & addit non fuiſſe præſcium peccati futuri; ergo cognouit veram, & ſufficientem cauſam Incarnationis; quæ prior, & vniuerſalior independens eſt à peccato originali, & diuina bonitati conſentanea. Quod ſi aliquot ſcriptura-

Genef. 2.
Ephel. 5.
S. Thom.
Adam in
ſtatu in-
nocentia
cognouit
Chriſtum
incarnan-
tium.
Cur ſape
dicatur

rum teſtimonia, & ſanctorum Patrum auctoritates dicant Chriſtum in remedium peccati veniſſe, illa ſane explicant rationem cur Chriſtus venerit paſſibilis ad omnem mendandam Dei in nos peccatores eximiam charitatem. Verum ſatis ſit de hoc aliquid attigiſſe, propter ea, prædicturi ſumus de beata Virgine: vberior enim huius quæſtionis tractatio non eſt præſentis diſputationis.

Chriſtus
incarna-
tus pro-
pter pec-
catum.

Ex his ergo habemus Chriſtum quatenus homo eſt, non ſolum ratione vniõis hypotaticæ, quæ eſt præſtantiffima Dei communicatio naturæ creatæ; ſed etiam quia eius prædeſtinatio caufa, & ſons eſt omnis boni in aliis, ſimpliciter abſolutè dici principium viarum Dei, quod autem Chriſtus caput ſit, & ſinis omnium, videndus eſt Suarez loco ſupra citato, qui optimè & auctoritate, & rationibus hoc demonſtrat.

Chriſtus
vniõis
ſimpli-
ter eſt
principium
vniõis
vniõis
vniõis

12. Cum autem Deus ex Theologorum ſententia cum D. Thoma 3. part. quæft. 4. artic. 3. naturam etiam Angelicam ſibi vniõis potuerit; nuſquam tamen Angelos apprehendit. Heb. 1. ſed humanam naturam ſibi vniõis re complacuit propter congruentias, quas assignat Theologi 3. part. quæft. 4. art. 1. & Angeli quæſt. 1. inter quas eſt illa, quam tradit Damascenus orat. 1. de Natiuit. B. Virg. Nam cum homo, inquit, media quadam inueniatur, & materiam ſede conſtitutus rerum omnium conditarum, tam viſibilem, quam inuiſibilem, ac vniculum ſit profectio etiam artifex Dei Verbum humana natura copulatum per eam cum vniõis rebus conditus vniõis eſt Ita Damascenus quod vt magis explicetur, adinueniendum eſt ex Caietano 3. part. quæft. 1. art. 1. & Suarez in Comment. eiuſdem art. & diſput. 3. art. 3. Deum humanam naturam potius, quam aham quamcumque aſſumpſiſſe, vt ſic honore afficeret totum vniõis; in quo ſunt quatuor gradus entium, nimirum eſſe, viuere, ſentire, & intelligere, qui in homine continentur, vt propterea homo à Philoſophis Microcoſmos, paruus videlicet mundus, appelleretur; & vt bene dicit Gregorius homil. 24. in Euangelia in illa verba, Prædicatè Euangelium omni creature: Omnis, inquit, creatura nomino ſignatur Homo. omnis autem creatura aliquid habet homini; habet namque commune eſſe cum lapidibus, viuere cum arboribus, ſentire cum animalibus, intel-

S. Thom.
Cur Deus
maluit
ſibi vniõis
naturam
humanam
potius
re
Angeli
quæſt. 1.

Damaſc.

Caietan.
Suarez.

Homo cu
dicatur
microco
mos con
tinetur
quatuor
gradus
entium
Gregor.

Gregorius intelligere cum Angelis, Idem lib. 6. moral. cap. 6. inter Dei mirabilia enumerat: Quod hominem, inquit fecerit, ut ita dixerim, in brevis colligens munera alterum, se rationalem & cap. 7. Vniuersitati, inquit, nomine Homo significatur, quia in ipso & vera species, & magna communio vniuersitatis ostenditur: habet etenim esse viuere, sentire, & intelligere, seu discernere, quibus cum omnibus creaturis communicat. ita ex Gregorio. Hoc ipsum etiam de paruo mundo animaduertit Damasus lib. 2. de fide cap. 12. Quare Deus humanam naturam assumendo, omnes creaturas quodammodo sibi peculiariter copulauit, & hoc nonnulli ex iustitiam a D. Paulo indicatum cum dixit ad Ephes. 1. *Omnia in Christo instaurata, quæ quid sit, in cælis, & quæ in terra sunt.* illud en in instaurate, in græco legitur ἀνωκαταστάσις, quod est recapitulare, & ita legit Hieronymus in illum locum, quamuis hoc recapitulare, aliter etiam explicari possit: Hieronymus enim ait: *Sicut multi numeri in vnam summam supplicantur, vel quod laicus disputatum est, breui postea sermone comprehenditur, ita omnia (id est inuisibilia, & visibilia creatura, quæ aduentum filij Dei pollicebantur) in Christo sunt recapitulata, & omnia in eo tenemus.* Vel, ut indicat Irenæus lib. 1. aduersus hæres. cap. 28. *In Christo cum humanitas iam suscepta, omnia recapitulantur, res valde distantes coniungendo, cum Deus inuisibilis, incomprehensibilis, impassibilis, factus est visibilis, comprehensibilis, & passibilis, & Verbum homo factum.* ita Irenæus. Vel ex Chrysostomo, & Theophylacto ea, quæ inter se erant valde separata, vt Angeli, & homines sub Christo capite vnum quodammodo sunt effecta.

Cur Deus incarnari voluit ex Maria. 13. His positis, ad Virginem, cuius causa potissimum hæc est instituta disputatio, propius accedamus. Sanè cum Deus naturam humanam, quam sibi vnire decreuerat, multis modis assumere potuisset, placuit tamen ei ex Matre Virgine illam accipere, quod eleganter Augustinus libr. 14. de Trinitate, cap. 18. his verbis docet: *Poterat vniue Deus hominem aliunde suscipere, in quo esset mediator Dei, & hominum: non de genere Adam, qui peccato suo genus obligauit humanum. Si autem ipsum quem primum creauerat non de genere creauit alacruis: sed melius iudicauit de ipso, quod fuerat viduum, genere assumere hominem Deum, per quem generis humani vincteris inueni-*

cum: & tamen ex Virgine eius conceptum spiritus, non caro, fides, non libido prouenit. hæc Augustinus, de quo vide S. Thomam 3. part. q. 3. art. 4. & S. Antoninum 4. part. tit. 15. cap. 12. §. 2.

Ex quo colligo Christum, ut bene ait Suarez tom. 2. in 3. par. disput. 1. sect. 3. non tantum per se prædestinatum, vt hominem, sed etiam vt filium hominis, nimirum vt modus huius Incarnationis fieret in vtero Virginis, atque ad eò vt Deus haberet Matrem in terris, quo fit, vt Mater in diuina prædestinatione à filio distincta non fuerit, & ideo merito Virgo dicere potest *Dominus possedit me,* id est elegit, & quasi in pacifica possessione absque vlla prorsus rebellionem *possedit me in initio viarum suarum,* cum scilicet statuit communicare se per vnionem hypostaticam, quæ, vt diximus, propter summam excellentiam, & quia omnia bona communicata sunt per eam, initium est viarum Dei, tunc etiam elegit me, vt essem Mater Christi, atque ita licet omnes prædestinati simul ab æterno fuerint electi, tamen secundum ordinem quandam rationis Virgo post Christum prima omnium tanquam Mater ipsius ad illam, quam obtinet gloriæ sublimitatem, prædestinata intelligitur, atque inter omnes præelecta, vt esset Mater Dei. Hoc quoque docet apertè S. Antoninus 4. part. tit. 15. cap. 14. §. 3. vbi ex Alberto Magno super missus est, dicit Virginem esse Matrem omnium propter quatuor. Primo, quia genuit omnes Sanctos spiritualiter. Secundo, propter curam, quam gerit omnium. Tercio, dignitate: quia, inquit, est primogenita ante omnem creaturam, & est excellentissima creaturarum. Quarto, prioritate prædestinationis: ipsa enim, inquit, ante secula prædestinata est, vt esset, ex quo rearendum fuit omne creatum, & sic dicitur de ea Prover. 8. *Dominus possedit me in initio viarum suarum, id est in principio operum suorum, vt sim prima omnium, quæ pura creatura sunt.* hæc S. Antoninus, vbi illud animaduertendum, prædestinationem Virginis dici priorem prioritate non quidem temporis, omnes enim, qui prædestinati sunt fuere ab æterno prædestinati simul, neque loquitur Albertus de prioritate secundum dignitatem, id enim in tertia prioritate iam asseruerat, ergo de ea prioritate, quam superius diximus, intelligit, quod patet, & ex explicatione sua, & ex auctoritate ducta

S. Thom.
S. Antonin.
Suarius.
B. Virgo prædestinata post Christum ante omnia.
Prover. 8.
Net ande doctrina S. Antonini, & Alberti.
Prover. 8.

S. Antonini. ex cap. 8. Prouer. unde id probat. Idemque dixerat S. Antoninus eodem titul. 15. cap. 2. Quod autem Deus Virginem beatissimam tanquam suum domicilium singulariter possederit eleganter indicat S. Cyprianus sermo de Natiu. Christi: *Nec recesserat inquit, a venerabili pectore matris Spiritus sanctus ad uerbum Gabrielis elapsus: Possidebat domum suam, & Templum, quousque sibi consecrauerat adornabat.* hæc ille.

Apost. 4. 14. Hinc factum est, ut S. Joannes in curiæ ecc. estis delectatione sedem Dei, quæ Virginem significat, tanquam omnium secundum Christum præstantissimam, & primam, primo loco posuerit; præfertim, quia si ad Theologicam trutinam res omnis reuocanda sit, beatissima Virgo Deipara propter eximiam suam, ac singularem dignitatem, in tota rerum uniuersitate, siue homines, siue Angelos spectes, prima persona creata simpliciter, & absolute haberi, ac prædicati debet: Cum Christus Dominus, cui uniuersa concedit, licet humanam naturam creatam habeat, quæ suæ Genitrici longè præstat; Persona tamen sit increata Quocirca Deipara hujus Principatus ratione, quo omnibus personis creatis longè multumque præcellit, jure optimo illud Ecclesiastici 24. efficere potest: *in omni populo, & in omni gente Primatum habuit:* & nos eam juxta editionem uulgatam ex Sapientie cap. 7. omnibus Priorum prædicare debemus, sic enim ibi dicitur: *Est enim hæc speciosior sole, & super omnem dispositionem stellarum luci comparata inuenitur Prior: quæ uerba Deiparæ eleganter accomodat Bonauerus in speculo cap. 3. cum enim locum hunc Sapient. 7. ad ostendendam Deiparæ puritatem, peccati omnis immunem, attulisset, subiicit: *Quidam legunt hic, Prior, quidam purior, Virumque Maria stella nostra competit. Maria enim est prior, id est potior, siue dignior: Maria etiam purior est sole, & stella, & luce: quia iam dignitas, quam puritate solem, & stellam, & omnem lucem superat corporalem: imo etiam spiritualem, id est Angelicam creaturam, de qua dicitur, Diuisit Deus lucem à tenebris, id est Angelos sanctos à cadentibus, hæc utique luce Angelus Prior, & purior est Maria, prior dignitate, & purior sanctitate. Unde Anselmus exclamans ait: O benedicta super mulieres, quæ Angelos vincis puritate, sanctos superas pietate. hæc Bonauerus. Quo circa Ephraem orat. de Deipara, agens de ea: *Omnibus, inquit, superis exercitiis gloriosior,***

omnium Sanctorum, ac Virginum corona ob fulgorem inaccessa, omnium Princeps, omnium Dux sacratissima puella, per te reconciliatus sumus Christo Deo meo hæc ille.

Addi potest, Virginem intelligi electam per se, & absolute ad talem gloriam, & Matris Dei dignitatem ante præuisum originale peccatum: & licet ex hoc non pendeat instituta à nobis disputatio (quamuis enim electa intelligeretur post præuisum originale peccatum; satis tamen nobis esset, Virginem secundum Christum primam, & ad celsum præ reliquis omnibus locum prædestinatam esse, atque ad summam maternitatis Dei dignitatem electam, quod supra ostendimus) ad majorem tamen Virginis excellentiam illud etiam ostendimus: ita enim proportionaliter de Virgine docent omnes, qui incarnationem Christi dicunt præordinatam in priori signo rationis, quam præuisum sit originale peccatum: ut uidere est apud Suanum loco citato, & Galatinum ibi. 3. de Arcanis catholice ueritatis. 2. in 1. quod rectè colligunt, Christus enim prædestinatus est, ut filius hominis, ergo in diuina electione Mater non fuit diuisa ab eo. Deinde 3. part. disput. 2. sect. 4. omnes prædestinatos ad gratiam, & ad gloriam fuisse electos ante quam intelligatur præuisum originale peccatum, ergo multo certius de Deipara id affirmatur, cum ejus electio sublimior sit, & ad majorem Dei gloriam perineat. Denique ex hoc etiam Dei beneficium erga genus humanum illustrius apparet, quod non tantum humanam naturam hypostatice, etiam Adam non peccante, assumere uoluerit, uerum etiam eodem modo personam humanam creatam, quantum in ratione personæ capax fuit, honore afficere decreuerit, tribuendo illi, ut esset Mater Dei, quæ ex S. Thoma 1. part. q. 25. artic. 6. ad 4. habet quandam dignitatem infinitam ex bono infinito, quod est Deus, cuius est mater.

15. Ex dictis sequitur rectè Virgini accommodari ea, quæ eodem cap. 8. Prouerborum ex persona ejusdem Virginis subiiciuntur. *Ante congruit omnes colles, inquit, ego paruriebar: id est in antea prior rationis ante Angelorum sanctorum electionem (qui sunt uelut colles altissimi, cum tum etiam propter naturæ, tum etiam propter gratiæ & reliquæ sublimitatem) ego per prædestinationem quæ sequitur*

parturiebar: Nondum erant abyssi: id est nondum intelligebatur præsum originale peccatum, quod est velut abyssi obscure, profundissima: Et ego iam concepta eram. & Eccl. 24. Ab initio, & ante secula creata sum: quod patet Virgini propter suæ prædestinationis præstantiam aptatur. Hinc est, quod Cant. 6. dicitur: Electa est sol: tum quia in sui prædeterminatione, atque electione non fuit distantia a filio, qui sol iustitiæ dicitur Malach. 4. Tum etiam, quia in ea electione soli iustitiæ Christo fuit suo modo, quam similitudo: ut enim ille Rom. 1. Præfiguratus est filius Dei: & quatenus homo abique vitio: electi macula, omnique gratia plenus, Electus ex millibus Cant. 5. ita Virgo sanctissima prædestinata est mater Dei, & ab omni peccati labe immunis una electa Genitrici suæ Cant. 6. Et gratia plena. quod Angelus Gabriël dicens in ista annunciatione eidem significavit.

Cant. 6. Virgo dicitur electa. Et quare Malach. 4. Rom. 1. Cant. 5.

Cant. 6. Luc. 1.

Bernard.

In officio natiuitatis sedu huius b. 2. Cant. 6.

Luc. 1.

Bernard. dicitur.

Cant. 6.

Gliffa.

Virgo.

Præmogeni.

in cruce.

vulneribus primis.

tionis.

Bernardus.

Nam.

Redemptoria.

magis.

pro filij.

sua.

Virgo.

plus.

pro ipsa.

reddere.

menda venit, quam pro omni alia creatura. Idem ipsa reddere indicat Rupertus lib. 2. in Cantica. quare ex Anselmo cap. 4. de Virg. excell. Amor, quo Deus Virginem dilexit, ex quo bona cuncta in creaturam promanant, inexplicabilis est, nec ab illo homine, vel Angelo comprehendi valet: Potestne quæso, inquit Anselmus, ullus hominum, aut Angelorum istius amoris immensitatem penetrare, vel dignitatem honoris illius quicquam cogitatu percipere comparabilem. Et S. Cyprianus item. de Christi Natiuitate propter insignem illius præelectionem per excellentiam, eam Vas electionis appellat. Et Andreas Hierosolymitanus orat. de Assumpt. loquens de Virgine: Hæc est, inquit, declaratio profundorum diuine incomprehensibilitatis: Hic est copus, qui ex cogitatus est ante secula. Porro sicuti Sauli, quia Rex futurus erat, & puero eius i. Reg. 9. datus est in mensa locus in capite eorum, qui fuerant imitati, & Armus illi seroatus est ad velleendum: ita Virgini, quia Christi Genitrix futura erat, primus locus, par que amplissima honorum omnium tributa fuit.

Hæc adeo Virginis amplissima dignitas, & in rebus omnibus omnium ordinum principatus in diuinis oraculis multis figuris adumbratur, Ipsa enim, ut est apud Franciscum Mayronem in sermone de creatione anime Virginis, Luce illa figurata est, quæ primo verbo, quod dixisse legitur Deus Gen. 1. Fiat, inquit, lux, tanquam creatorum sensibilibus speciosissima, procreata est, quæ sua pulchritudine, & fulgore tenebras depellit, rebusque omnibus decorem affert, neque enim sine luce aliquid videri potest. Quare Poëta de tenebris, quæ efficiunt ne res cerni possint, sic scribit.

Et rebus non absulit aera colorem.
At verò per lucem iterum conspicit omnia
que sunt, ideoque in Hymno Ecclesiæ sic canitur
Calgo terra sciundar
Per cussa solu speculo
Rebus ipsam color redit.
Vultu mentis sideris

Lux quoque intuentes lætificat, ideoque in Esther 8. gloria Virginis dicitur Esther 8. Iudæis autem Desparata noua lux oriri visa est gaudium, honor, & triplex noua in mundum: fulgor enim huius virginis lucis spiritualis mundi tenebras depulit, per eam Dei opera, & magna innotuerunt, ut dicebat Cyrilus.

dicemus.

B. Virgo in luce, quæ primocreatura est figuratur.

Mayro. Gen. 2.

Virg. lib. 6. Hæc dicitur. Esther. Beck. serm. 4. an. l. 1. 1. 1.

Esther. 8. Desparata noua lux oriri visa est gaudium, honor, & triplex noua in mundum: fulgor enim huius virginis lucis spiritualis mundi tenebras depulit, per eam Dei opera, & magna innotuerunt, ut dicebat Cyrilus.

1. 1. 1.

Cap. 27
S. Bernar.
dinus.
Maria
stella
Ecl. 10.
Bernard.

Hinc est, quod S. Bernardinus tom. 3. sermo. 1. de glorioſo nomine Mariæ art. 1. cap. 3. de B. Virgine, ait, dei poſſe illud Eccleſ. 50. *Quaſi ſtella matutina in medio nebula: quoniam velut fulgida ſtella proceſſit eſſugans tenebras, de qua Bernardus homil. 2. ſuper matuſus eſt: Ipſa eſt nobilis ſtella Iacob, cuius radius uniuerſum mundū illuminat: cuius ſplendor prefulget in ſuperis, & inferos penetrat: terras etiam per luſtrans, & calefaciens magis mentes, quam corpora fouet: uirgines, excouit uita. Addit S. Bernardinus loco citato: In perſona, inquit Virginiſ Eccleſ. 24. ait: Penetrabo inferiores partes terra, ſcilicet quaſi frigida, & obſcura, & aſpiciam, ſcilicet cet oculo miſericordia, omnes dormientes, id eſt, acoſ, & negligentes, & illuminabo omnes ſperantes in Domino, id eſt, illuminatione mea faciam, quod cognoscant Deum, & ſperent in eo. Ita S. Bernardinus.*

107. 92.

Deiparæ etiam gaudium annunciauit uniuerſo mundo, quare meritò in tribus illis Job filiabus pulcherrimis præſtantiffimæ huius Virginiſ pulchritudo, & dignitas coloratur, quarum una Job 42. dicta eſt Dies, altera Caſſia, tertia Cornuſtibij, & myſticè animæ ſpiritualia ornatum indicant. Quæ enim appellata eſt, Dies, morum claritatem, & ſplendorem ſignificat; Caſſia fragrantiam, & boni exempli ſuaueolentiam, Tertia uero Cornuſtibij in æſtimabilem animæ ſanctæ decorem, ac pulchritudinem, quaſi eſſet ornatus ipſe, qui ſtibio à mulieribus comparatur: Ita Virgo ſanctiſſima una in ſe hæc omnia eminentiſſimè complexa eſt, ſed peculiariter, quod ad noſtram diſputationem facit, dicitur Dies, obſplendorem, quia in ſe lucida, alijs præluceat, eoque colluſtrat, ac ſuauiſſima pulchræ dilectionis, & agnitionis luce perfundit, ſingulari Dei prouidentia mundo attributa, de qua illud dici poteſt, quod de naturali hac, & omnium oculis expoſita die protulit Dauid Pſal. 118. *Ordinatione tua perſeuerat dies.*

Pſal. 118.

B. Virgo in
Arca fæ-
deris
pata pro-
pter ſuum
primatum
Exod. 25.
Beda.
Rupertus.

17 Hæc Virginiſ præſtantia in Arca fœderis, per quam Virgo figurabatur, ut ex Damasceno, & alijs cap. 3. & 5. diximus, ſignificata deſcribitur. Arca etenim fœderis in Tabernaculo à Moſe erecto Exod. 25. inter ea, quæ ad Dei cultum ſpectabant, omnium primò, ut notat Beda libr. 1. de Tabern. cap. 4. ſic iubeatur à Deo quod idem animaduertit Rupertus: *Principio, inquit, ſanctuarij compingitur Arca, & in Templo Salomonis, quemadmodum in*

Moſi Tabernaculo inter ea, quæ ad templum pertinebant, menſam nimirum panum propoſitionis, Candelabrum, Altare thymiſmatis, Altae holocauſtorum, & cætera, ipſa Arca principem dignitatis locum obtinebat, quod ex loco ejus nobiliſſimo facile colligitur, erat enim collocata in medio intra ſancta ſanctorum, habebatq; proprietatum, unde Deus reſponſa dabat: ſimiliter & Virgo in corpore myſtico ſanctæ Eccleſiæ, cui caput eſt Chriſtus, per collum aptiſſimè ſignificari ſolet, quod ut loco, ſic & dignitate proximum eſt capiti, & reliquis omnibus membris eminet, quoniam Virgo ſanctiſſima loco, & dignitate Chriſto maxime propinqua reliquis omnibus præſtat.

18 In titulo quoque Pſalm. 47. cuius initium eſt: *Magnus Dominus, & laudabilis nomen,* (quem ad Virgine per Ciuitatem Dei noſtri ſignificatam pertinere capitul. 4. & 5. diximus, & cap. ſeq. dicemus) non obſcurè Deiparæ præ alijs dignitas eximia indicatur, ſic autem habet *Pſalmus Cantici filijs Coræ Secunda Sabbati*, quemadmodum enim titulus Pſalm. 23. ubi legimus *Prima Sabbati Pſalmus Dauid, 1. pſi Chriſto capiti tribuitur, ut animaduertit Auguſtinus in Pſalm. 23. & in præfat. Pſalm. 47. Prima enim Sabbati Deus lucem fecit, eamque diuſit à tenebris, quod ſpiritualiter factum eſſe docet idem Auguſtinus, cum Prima Sabbati, quæ propterea Dominica dicitur, Chriſtus à mortuis reſurrexit, ita in Secunda Sabbati, quæ feria ſecunda uocatur, in qua firmamentum eſt factum, Virgine ſanctiſſimam, quæ proxime Chriſtum ſequitur, quæque ex ijs, quæ diximus cap. 3. & 5. Coelum appellatur, meritò intelligimus, & licet Auguſtinus Secundam Sabbati Eccleſiam Chriſti in ſanctis intelligat, quod non negamus, Ratio Auguſtini eſt: *Quoniam, inquit, ſancti ſcripti ſunt in cælo, & tentationibus minime cedunt, ſed firmi ſunt, ut propterea firmamenti nomine digni conſeantur.* (hoc tamen multò magis de ſanctiſſima Virgine dicemus: Tum quia Pſalmus totus in Deiparam mirum in modum quadrat, tum quia firmitatem ipſa præ omnibus eſt adepta, ut capit. 7. oſtendimus, ita ut Firmamentum jure optimo appellari poſſit, tum quia poſt Chriſtum in diuina prædeterminatione dignitate omnibus præcellit, atque ad eum nomen in cælo, nobiliſſimo modo deſcriptum inuenitur: Tum deni-*

denique, quia ipsa est Ecclesie pars omnium nobilissima, & veluti collum Christo capiti vicinissima, atque ita quæ de Ecclesia dicuntur, eidem præcipue accommodantur. Quo circa in Secunda Sabbati, quæ Primam Sabbati, in qua Christus intelligitur, immediatè consequitur, aptissime sanctissima Virgo Christo coniunctissima exprimitur.

Hic etiam addere possumus & illud, hebdomada nimirum dies, à Planetis, qui prima eius diei hora dominium hadente lumpfisse nomen iuxta Attronomos, teste Claudio in primam capit, spheræ, vbi de ordine spherarum celestium agit, singulis enim Planetæ singulis horis suo ordine, qui semper recurrit, præesse dicuntur, quod quàm verum sit negat Clavius esse ilius loci disputare. Ioannes tamen Xiphilius in compendio Dion. libr. 36. in Pompeio, ab Ægyptiis hoc institutum mansisse affirmat, quare, & septem hebdomadæ dies hoc ordine servato ab iisdem planetis nomen inveniènt. Quibus positis, si hoc etiam spectemus, iure optimo prima sabbati, quæ est dies solis, & secunda sabbati, quæ est dies lunæ, tribuuntur Christo, qui Malac. 6. Sol iustitia vocatur, & Deipara, quæ Cant. 6. & alibi, sæpe Lunæ comparatur, quare recte habetur Habacuh 3. *Elevatus est Sol, & Luna sicut in ordine suo*, hoc est, vbi Christi dignitas mundo per Apostolorum prædicationem innotuit, illico & eius Genitricis præstantia omnibus fuit cognita, atque perspecta, & sicut Luna, tamen si sui altera tantum parte lumen à sole accipit, ita Deipara Christo solè iustitiæ splendidissimo amicta omni ex parte luce coruscat.

Clavius, Ioan. Xi. philius,

Malac. 6. Cant. 6.

Habac. 3.

B. Virgo sicut prima recensetur hoc visio-

Apo.

iori lumine gloriæ, ac proinde in maiori beatitudine sic prædita, quàm vniuersi omnes, etiam si omnes omnium beatitudines in vnum cumulum conferantur. Ex ipsa Dei maternitate, vt ex D. Thoma diximus, dignitatem quandam assequitur infinitam: *propter quam si omnes creatura* (inquit Bonaventura in 1. dist. n. 44. in exposit. tex.) *quâsumcumq; ascenderent in gradibus nobilitatis, essent præsentis, omnes deberent reuerentiam Matri Dei.* Et propterea Virgo ex Petro Damiano sermone de Assumptione sua præstantia reliquos ita superat, vt quasi stellæ iuxta solem non appareant: *In illa enim, inquit Petrus Damianus, superat ipsa inaccessiblei luce præluens Virgo sic virorum que spirituum, id est hominum, & Angelorum hebetat dignitatem, vt in comparatione Virginis sol supra nec possit, nec debeant apparere.* & B. Laurentius Iustinianus de Natiuit. Virg. *Nullos, inquit, mortalium, quâsumq; donorum celestium numerositate sit præditus, Virgini valet coequali, Patri acharum, vtique, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, omniumq; Sanctorum merita B. Maria tranfcendit.*

S. Thom.

Bo nauen.

Pet. Dam.

B. Virgo

Sanctos

superat ipsa

gloria nomi

secus as

stellas læ

ces.

B. Laurent.

Infirmi

DEVM OPTIMVM PER VIRGINEM DEIPARAM PECULIARI RATIONE COGNOSCI, AB EAQUE DENOMINARI.

C A P. XV.

SECUNDVM circa Dei Thronum animadversione dignum illud est, quod à S. Ioanne Deus ipse ab hac sede crebro denominatur, non secus, ac olim in sacris litens Exod. 3. & alibi sæpe à fidelissimis seruis dici voluit Deus Abraham, Deus Isaac, & Deus Jacob, imò & absolute per sedentem in Throno absque alio addito, veluti quadam periphrafi non solum à S. Ioanne, sed à Beatis ipsis in Apocalypsi sape exprimitur, vt videre est c. 4. 5. 6. 7. 19. & 21. exempli gratia cap. 4. *Sedens in Throno.* & *Agno benedictio, &c.* & cap. 21. *Et dixit qui sedebat in Throno. Pax erit à Agnus, qui Christum adumbrabat ab eodem Throno indicatur, nam c. 5. in medio Throni conspicitur, id est c. 7. ab vno ex senionibus Agnus qui in medio Throni est appellatur. Ex vero hoc, quod de Throno Dei dicitur Virginis*

Deus

Virgine

denomi-

natur.

Exod. 3.

Apo. 4. 5.

6 7 19. 21.

Exod. 3.